

ПЛАН СЕМІНАРСКІХ ЗАНЯТКАЎ ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ "ВЯЛІКАЯ АЙЧЫННАЯ ВАЙНА САВЕЦКАГА НАРОДА (У КАНТЭКСЦЕ ДРУГОЙ СУСВЕТНАЙ ВАЙНЫ)"

СЕМІНАР №1

МІЖНАРОДНАЕ СТАНОВІШЧА НАПЯРЭДАДНІ ДРУГОЙ СУСВЕТНАЙ ВАЙНЫ

2 гадзіны

1. Абвастрэнне супярэчнасцей паміж еўрапейскімі дзяржавамі ў міжваенны перыяд. Прычыны вайны.
2. Міжнародная палітыка Савецкага Саюза ў міжваенны час (20-30 гг. XX ст.)
3. Савецка-германскі дагавор 1939 г. і яго сакрэтны пратакол.

Тэмы рэфератаў і паведамленняў

1. Этапы станаўлення і развіцця савецкай гістарычнай навукі па Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай вайне.
2. Супярэчнасці Версальска-Вашынгтонскай сістэмы міжнародных адносін.
3. Спробы стварэння сістэмы калектыўнай бяспекі ў Еўропе ў 1930-я гг.
4. Утварэнне і дзейнасць Лігі Нацый.
5. Пакт Молатава-Рыбентропа: невядомыя старонкі.

Асноўная літаратура

1. Гісторыя беларускай дзяржаўнасці // Марзалюк І.А. Каханоўскі А.Г., Гігін В.Ф. і інш. Мн: Адукацыя і выхаванне .—2022 – 447 с.
2. История белорусской государственности : в 5 т. / Национальная академия наук Беларуси, Ин-т истории; [редкол.: А. А. Коваленя (гл. ред.) и др.]. – Минск : Бел. наука, 2018–2020. – Т.4.
3. Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны) : вучэбны дапаможнік / А. А. Каваленя [і інш.] ; пад рэд. акад. НАН Беларусі А. А. Кавалені. – 2-е выд. – Мінск : РІВШ, 2023. – 280 с.

Дадатковая літаратура

1. Беларусь у гады Вялікай Айчыннай вайны, 1941-1945. Энцыклапедыя., Мн., 1990.
2. Беларусь у гады Вялікай Айчыннай вайны: Праблемы гісторыяграфіі і крыніцазнаўства. Мн., 1999
3. Беларусь у гады Другой сусветнай вайны; Вялікай Айчыннай вайны (верасень 1939 – верасень 1945 г.) Гісторыя Беларусі. У двух частках. Мн., 2-я ч., с. 217-279.
4. Волков С.В. Емельянов Ю.В. «До и после секретных протоколов» М., Воениздат, 1990.

5. Нарысы гісторыі Беларусі. А.Н. Беларусі. 2-я ч. Мн.: Беларусь, 1994.
6. Самсонов А.М. Вторая мировая война. 1939-1945. М. Наука, 1985.

СЕМІНАР №2
АКУПАЦЫЯ ГЕРМАНІЯЙ КРАІН ЕЎРОПЫ. СССР НАПЯРЭДАДНІ
ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

2 гадзіны

1. Нападзенне фашысцкай Германіі на Польшчу і пачатак Другой сусветнай вайны.
2. Ваенныя і гаспадарчыя прыгатаванні СССР да вайны.
3. Беларусь напярэдадні Вялікай Айчыннай вайны.

Тэмы рэфератаў

1. Беларусь – удзельнікі абароны заходніх межаў СССР у 1939 г.
2. Савецка-фінская вайна 1939-1940 гг.
3. Далучэнне Прыбалтыйскіх рэспублік да СССР.
4. Суадносіны магутнасці Чырвонай Арміі і Вермахта на 22 чэрвеня 1941 года.

Асноўная літаратура

1. Гісторыя беларускай дзяржаўнасці // Марзалюк І.А. Каханоўскі А.Г., Гігін В.Ф. і інш. Мн: Адукацыя і выхаванне .—2022 – 447 с.
2. История белорусской государственности : в 5 т. / Национальная академия наук Беларуси, Ин-т истории; [редкол.: А. А. Коваленя (гл. ред.) и др.]. – Минск: Бел. навука, 2018–2020. – Т.4.
3. Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны) : вучэбны дапаможнік / А. А. Каваленя [і інш.] ; пад рэд. акад. НАН Беларусі А. А. Кавалені. – 2-е выд. – Мінск : РІВШ, 2023. – 280 с.

Дадатковая літаратура

1. Беларусь у Вялікай Айчыннай вайне 1941 – 1945 г. Энцыклапедыя. – Мн. 1990
2. Великая Отечественная война Советского Союза. Краткая история. Воениздат, М., 1965.
3. Гісторыя Беларусі. У двух частках. 2 т., Мн., Універсітэцкае, 1998.
4. Гриф секретности снят. Потери вооруженных сил СССР в войнах, боевых действиях и военных конфликтах (статистическое исследование) М., Воениздат, 1993
5. Мюллер-Гиллебрант Б. Сухопутная армия Германии. 1933-1945 г. т.2. М., Иностр литер., 1958.
6. Самсонов А.М. Вторая Мировая война. 1939-1945. М. Наука, 1985.
7. Хорьков А.Г. Грозовой июнь (1941). М., Воениздат, 1991.

СЕМІНАР №3
ПАЧАТАК ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ
2 гадзіны

1. Нападзенне фашысцкай Германіі на Савецкі Саюз.
2. Ваенныя дзеянні на тэрыторыі Беларусі.
3. Прычыны паражэння Чырвонай Арміі ў першы перыяд вайны.
4. Характар і асаблівасці Вялікай Айчыннай вайны. Роль нацыянальна-патрыятычных пачуццяў савецкіх людзей у барацьбе з фашызмам.

Тэмы рэфератаў

1. План “Барбароса” і яго рэалізацыя.
2. Гераічная абарона Брэсцкай крэпасці.
3. Абарона Магілёва.
4. Савецкая эвакуацыя – поспехі і пралікі.
5. Першыя дні вайны на “маёй малой радзіме”.

Асноўная літаратура

1. Гісторыя беларускай дзяржаўнасці // Марзалюк І.А. Каханоўскі А.Г., Гігін В.Ф. і інш. Мн: Адукацыя і выхаванне .—2022 – 447 с.
2. История белорусской государственности : в 5 т. / Национальная академия наук Беларуси, Ин-т истории; [редкол.: А. А. Коваленя (гл. ред.) и др.]. – Минск: Бел. навука, 2018–2020. – Т.4.
3. Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны) : вучэбны дапаможнік / А. А. Каваленя [і інш.] ; пад рэд. акад. НАН Беларусі А. А. Кавалені. – 2-е выд. – Мінск : РІВШ, 2023. – 280 с.

Дадатковая літаратура

1. Беларусь у гады Вялікай Айчыннай вайны, 1941-1945. Энцыклапедыя., Мн., 1990.
2. Бешанов В. “Танковый погром 1941 года”. М., 2003.
3. Всенародная борьба в Белоруссии против немецко-фашистских захватчиков в годы Великой Отечественной войны. В 3-х т. Мн., 1983-1985.
4. Гісторыя Беларусі. У двух частках. 2 т., Мн., Універсітэцкае, 1998
5. Літвін А. Акупацыя Беларусі (1941-1944): пытанні супраціву і калабарацыі Мн., 2000.
6. Трагічнае лета 1941г.: Напамін гісторыі: Матэрыялы міжнароднай навукова-тэарэтычнай канферэнцыі. Мінск, 22 чэрвеня 2001 г. У 2-х ч. Мн., 2001, 2003.
7. Туронак Ю. Беларусь пад нямецкай акупацыяй. Бел. Мн., 1993.

СЕМІНАР №4
АКУПАЦЫЙНЫ РЭЖЫМ НА ТЭРЫТОРЫІ БЕЛАРУСІ
2 гадзіны

1. Тэрытарыяльны падзел Беларусі і усталяванне акупацыйнага апарата кіравання.
2. Палітыка акупацыйных улад у Беларусі ў галіне эканомікі, адукацыі, культуры.
3. Палітыка генацыда на тэрыторыі Беларусі.
4. Беларускі калабарацыянiзм.

Тэмы рэфератаў

1. Асаблівасці быта беларускага народа на акупаваннай тэрыторыі.
2. Халакост у Беларусі.
3. Хатынь і яе “сёстры”.
4. Лагеры смерці ў Беларусі.
5. Гісторыя мінскага падполля і знішчэнне мінскімі падпольшчыкамі гаўляйтэра Кубэ.

Асноўная літаратура

1. Гісторыя беларускай дзяржаўнасці // Марзалюк І.А. Каханоўскі А.Г., Гігін В.Ф. і інш. Мн: Адукацыя і выхаванне .—2022 – 447 с.
2. История белорусской государственности : в 5 т. / Национальная академия наук Беларуси, Ин-т истории; [редкол.: А. А. Коваленя (гл. ред.) и др.]. – Минск:Бел. навука, 2018–2020. – Т.4.
3. Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны) : вучэбны дапаможнік / А. А. Каваленя [і інш.] ; пад рэд. акад. НАН Беларусі А. А. Кавалені. – 2-е выд. – Мінск : РІВШ, 2023. – 280 с.

Дадатковая літаратура

1. Беларусь у гады Вялікай Айчыннай вайны, 1941-1945. Энцыклапедыя., Мн., 1990.
2. Геноцид белорусского народа = Genocide of the Belarusian people: информационно-аналитические материалы и документы / под ред. Шведа А.И. Мн. Беларусь – 2022 – 175 с.
3. Гриф секретности снят. Потери вооруженных сил СССР в войнах, боевых действиях и военных конфликтах М., 1993.
4. Коваленя А. Прагерманскія саюзы моладзі на Беларусі 1941-1944. Вытокі. Структура Дзейнасць. Мн., 1999.
5. Літвін А. Акупацыя Беларусі (1941-1944): пытанні супраціву і калабарацыі Мн., 2000.
6. Самсонов А.М. Вторая мировая война. 1939-1945. М. Наука, 1985.
7. Туронак Ю. Беларусь пад нямецкай акупацыяй. Бел. Мн., 1993.

СЕМІНАР 5
МЕДЫЦЫНА У ГАДЫ ВАЙНЫ
2 гадзіны

1. Арганізацыя медыцынскай дапамогі ў гады вайны на франтах.
2. Партызанская медыцына. Асаблівасці аказання медыцынскай дапамогі ў партызанскіх атрадах.
3. Дзейнасць медыкаў у падполлі.
4. Удзел супрацоўнікаў Мінскага медыцынскага інстытута ў падполлі і партызанскім руху.
5. Дзяцінства ва ўмовах вайны.

Тэмы рэфератаў

1. Я. Клумаў і яго ўдзел у падпольным руху.
2. Фармацэфтычная справа ў гады вайны. Подзвіг супрацоўнікаў аптэк.
3. Медыка-санітарная служба ў Беларусі ў 1941-1944 гг.
4. Дасягненні і страты айчынай медыцыны за ваенныя ліхалецці.

Асноўная літаратура

1. Гісторыя беларускай дзяржаўнасці // Марзалюк І.А., Кахановіч А.Г., Гігін В.Ф. і інш. Мн: Адукацыя і выхаванне .—2022 – 447 с.
2. История белорусской государственности : в 5 т. / Национальная академия наук Беларуси, Ин-т истории; [редкол.: А. А. Коваленя (гл. ред.) и др.]. – Минск:Бел. навука, 2018–2020. – Т.4.
- 3 Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны) : вучэбны дапаможнік / А. А. Каваленя [і інш.] ; пад рэд. акад. НАН Беларусі А. А. Кавалені. – 2-е выд. – Мінск : РІВШ, 2023. – 280 с.

Дадатковая літаратура

1. Друян І.Л. Медико-санитарное обслуживание партизан Минской области / И.Л. Друян, И.К. Крюк // Здоровоохранение Белоруссии. – 1964. -- №7. – С. 16
2. Мирский М.Б. Медицина и здравоохранение в годы Великой Отечественной войны. // Национальный научно-исследовательский институт общественного здоровья им. Н.А. Семашко– 2006 №2 – С. 56-58
3. Ніколі не забудзем: аповеды беларускіх дзяцей пра дні Вялікай Айчынай вайны уклад. Пятро Рунец; аўт. прадм. Мікола Чарняўскі. Мн.: Мастацкая літаратура – 2021 – 255 с.
4. Папоў М. А., Дашчынская Н.І. Медыцына Беларусі ў гады Вялікай Айчынай вайны (1941 – 1945 гг.)// Военная медицина, 4/2010 № 4 – С. 2-12.
5. Тулинов В. Медицинское обслуживание партизанских отрядов и населения Беларуси в период немецко-фашистской оккупации (1941-1944) // Беларуская думка – 2022 №6—С. 92-98.

СЕМІНАР №6
ПАРТЫЗАНСКАЯ І ПАДПОЛЬНАЯ БАРАЦЬБА НА БЕЛАРУСІ
2 гадзіны

1. Прычыны і характар развіцця партызанскага руху ў Беларусі, этапы фарміравання.
2. Баявыя дзеянні партызан.
3. Беларускае антыфашысцкае падполле.
4. Армія Краёва і характар яе дзеянняў.

Тэмы рэфератаў

- 1.Знішчэнне мінскімі падпольшчыкамі гаўляйтэра Кубэ.
2. П.М. Машэраў – партызанскі камандзір.
3. Знакамітыя партызанскія аперацыі і дыверсіі на тэрыторыі Беларусі.
4. Партызанская “рэйкавая вайна”.
5. Партызанскія зоны і асаблівасці іх функцыянавання.

Асноўная літаратура

1. Гісторыя беларускай дзяржаўнасці // Марзалюк І.А., Каханоўскі А.Г., Гігін В.Ф. і інш. Мн: Адукацыя і выхаванне .—2022 – 447 с.
2. История белорусской государственности : в 5 т. / Национальная академия наук Беларуси, Ин-т истории; [редкол.: А. А. Коваленя (гл. ред.) и др.]. – Минск:Бел. навука, 2018–2020. – Т.4.
3. Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксте Другой сусветнай вайны) : вучэбны дапаможнік / А. А. Каваленя [і інш.] ; пад рэд. акад. НАН Беларусі А. А. Кавалені. – 2-е выд. – Мінск : РІВШ, 2023. – 280 с.

Дадатковая літаратура

- 1.Беларусь у гады Вялікай Айчыннай вайны: Праблемы гісторыяграфіі і крыніцазнаўства. Мн., 1999.
- 2.История Второй мировой войны. 1939-1945 гг в 12-ти томах., М., 1973-1982.
- 3.Літвін А. Акупацыя Беларусі (1941-1944): пытанні супраціву і калабарацыі Мн., 2000.
- 4.Республика-партизанка. К 75-летию Победы в Великой Отечественной войне. Изд. 2-е, доп. и испр. / отв. ред. С. Л. Кандыбович, В. В. Данилович, О. В. Солопова. – М., 2020.
- 5.Сямашка Я. Армія Краёва на Беларусі. Мн., 1994.
6. Трагічнае лета 1941г.: Напамін гісторыі: Матэрыялы міжнароднай навукова-тэарэтычнай канферэнцыі. Мінск, 22 чэрвеня 2001 г. У 2-х ч. Мн., 2001, 2003.
7. Туронак Ю. Беларусь пад нямецкай акупацыяй. Бел. Мн., 1993.
8. Шомоди В.Э. Маршрутамі народнай славы. Мн., 2001.
9. Якубовский Н.А. Помощь советского тыла партизанам: Материально-техническое обеспечение Мн., 1973.

СЕМІНАР №7
ПАДЗЕІ НА ФРАНТАХ ВАЙНЫ. КРАХ НАСТУПАЛЬнай
АПЕРАЦЫІ. ВЫЗВАЛЕННЕ БЕЛАРУСІ

2 гадзіны

1. Першае стратэгічнае паражэнне гітлераўскай Германіі.
2. Складванне Антыфашысцкай кааліцыі.
3. Карэнны пералом у Вялікай Айчыннай і Другой Сусветнай вайне (Сталінградская і Курская бітвы).
4. Савецкі тыл у гады вайны.

Тэмы рэфератаў

1. Ленд-ліз і яго значэнне для Савецкага Саюза.
2. Ялцінская канферэнцыя і яе значэнне для лёсу пасляваеннай Еўропы.
3. Патсдамская канферэнцыя.
4. Атамная бамбардыроўка ЗША Хірасімы і Нагасакі.

Асноўная літаратура

1. Гісторыя беларускай дзяржаўнасці // Марзалюк І.А., Каханоўскі А.Г., Гігін В.Ф. і інш. Мн: Адукацыя і выхаванне .—2022 – 447 с.
2. История белорусской государственности : в 5 т. / Национальная академия наук Беларуси, Ин-т истории; [редкол.: А. А. Коваленя (гл. ред.) и др.]. – Минск:Бел. навука, 2018–2020. – Т.4.
3. Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны) : вучэбны дапаможнік / А. А. Каваленя [і інш.] ; пад рэд. акад. НАН Беларусі А. А. Кавалені. – 2-е выд. – Мінск : РІВШ, 2023. – 280 с.

Дадатковая літаратура

1. Беларусь у гады Вялікай Айчыннай вайны: Праблемы гісторыяграфіі і крыніцазнаўства. Мн., 1999.
2. Долготович, Б.Д. Сыны Беларусі в боях на Курской дуге : для сред, и ст. шк. возраста Мн.:Беларусь – 2022 – 56 с.
3. История Второй мировой войны. 1939-1945 гг в 12-ти томах., М., 1973-1982.
4. Опыт советской медицины в Великой Отечественной войне 1941-1945 гг. – М.: Медгиз, 1951.
5. Сямашка Я. Армія Краёва на Беларусі. Мн., 1994.
6. Черчилль У. Вторая мировая война. В 3 кн., Воениздат. М., 1991.
7. Якубовский Н.А. Помощь советского тыла партизанам: Материально-техническое обеспечение Мн., 1973.

СЕМІНАР №8
ЗАКАНЧЭННЕ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ І ДРУГОЙ СУСВЕТНАЙ
ВАЙНЫ. ВЫНІКІ ВОЙНАЎ
2 гадзіны

1. Заканчэнне Другой сусветнай вайны.
2. Беларусь – адна з заснавальніц ААН.
3. Нюрнбергскі працэс.
4. Памяць пра вайну ў Беларусі

Тэмы рэфератаў

1. Савецкія партызанскія кіраўнікі ў пасляваенным жыцці (Машэраў, Старавойтаў, Корж).
2. Ушаноўванне памяці загінуўшых ў Беларусі.
3. Уражэнцы Беларусі – палкаводцы Другой сусветнай вайны.
4. Беларусы – Героі Савецкага Саюза і поўныя кавалеры ордэна Славы.
5. Жанчына на вайне.

Асноўная літаратура

1. Гісторыя беларускай дзяржаўнасці // Марзалюк І.А., Каханоўскі А.Г., Гігін В.Ф. і інш. Мн: Адукацыя і выхаванне .—2022 – 447 с.
2. История белорусской государственности : в 5 т. / Национальная академия наук Беларуси, Ин-т истории; [редкол.: А. А. Коваленя (гл. ред.) и др.]. – Минск: Бел. наука, 2018–2020. – Т.4.
3. Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны) : вучэбны дапаможнік / А. А. Каваленя [і інш.] ; пад рэд. акад. НАН Беларусі А. А. Кавалені. – 2-е выд. – Мінск : РІВШ, 2023. – 280 с.

Дадатковая літаратура

Дадатковая:

1. Вклад белорусского народа в Победу в Великой Отечественной войне / А.М.Литвин [и др.]; редкол.: А. А. Коваленя (гл. ред.) [и др.]. 3-е изд. – Минск, 2020.
2. Беларусь у гады Вялікай Айчынай вайны: Праблемы гістарыяграфіі і крыніцазнаўства. Мн., 1999.
3. История Второй мировой войны. 1939-1945 гг в 12-ти томах., М., 1973-1982.
4. Твои сыновья, Беларусь: маршалы, генералы (адмиралы) – белорусы и уроженцы Беларуси в годы Великой Отечественной войны : биографический справочник / сост.: Б. Д. Долготович, А. А. Коваленя. – Минск, 2019.
5. Третьяк, С. А. Трудный путь к Победе / С. А. Третьяк. – Минск, 2015.

СЕМІНАР №9
ВЫНІКОВЫЯ ЗАНЯТКІ ПА ТЭМАХ КУРСА
2 гадзіны

Загадчык кафедры

В.Л. Пазнякова